

Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Ten, kdo není pastýř, kdo pracuje jen za mzdu a ovce nejsou jeho vlastní, opouští je a utíká, když vidí, že se blíží vlk. A vlk ovce trhá a rozhání. Tomu, kdo je najat za mzdu, na nich nezáleží. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce. Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř.

Co znamená, když je něco „dobré“? Co se myslí tím, že je Ježíš „dobrý pastýř? To mi přijde jako závažná otázka. Porozumět a přivlastnit si to, v čem (a jak) je „dobrý“ pro mě Ježíš. On neříká: Já jsem ideální pastýř, já jsem dokonalý model vůdcovství. To by pro mě automaticky znamenalo to samé, co „nedostižný“ pastýř a svým způsobem tedy i vzdálený pastýř. Jeho pastýřství by pro mě bylo přínosné asi tolik, co vlastnosti tělesa ve vakuu. Vzduchoprázdno, sterilita, beztlíčný stav – cosi takového, v čem já nežiji, ani nikdo z nás, a můžeme to akorát tak nastudovat z knížek.

Já jsem dobrý pastýř, říká Ježíš v rozhovoru s farizeji, kteří k němu nebyli tehdy naladěni zrovna přátelsky. Na konci jeho řeči se tak rozčílili, že jedni začali mluvit, jak ho ovládají démonské síly, a druhí brali do ruky rovnou kameny.

Přitom slovo „dobrý“ je pro nás od školních let takový průměr, o nějž řada z nás pravděpodobně nestála. Alespoň z těch předmětů, na kterých nám záleželo, jsme nechtěli mít trojku – tedy na vysvědčení napsáno „dobrý“. Dobrý značilo „tak na půl“.

Dobrý je někdy strašně málo. Říci, že jsem v něčem dobrý – to může znamenat ledacos. Cosi pod tím kdo představuje? Co je pro každého z nás kdy dobré? To může být pořádná škála rozdílností. Záleží, s čím se kdo srovnává nebo co zrovna vy akutně potřebujete nebo na základě čeho si to kdo myslí.

Co je být dobrým manželem? Co je být dobrým učitelem? Co je být dobrým fotbalistou či třeba dobrým farářem? – To je všechno tak diskutabilní a panují o tom nejrůznější představy. Říci, že je někdo nejlepší nebo nejvýkonnější – o tom se mluví líp, to se líp srovnává – to nasázíte jeden superlativ vedle druhého a definice je hotová.

V řečtině je na tomto místě evangelia použito slovo „pěkný“, nikoliv dobrý. Ale téměř všichni překladatelé si to vykládají ve smyslu dobrý. Slovo pěkný nám nerozřeší nejednoznačnost toho, co je přijatelné pro každého z nás jako dobrý stav. Možná je to s krásou ještě komplikovanější. Proti gustu žádný dišputát... říkává se. Každý hodnotí krásu trochu jinak a často se můžete divit, co že se komu líbí.

Kdyby tak někdo stanovil jednoznačně, co je ve všech oblastech existence dobré a co je pěkné. A pak by to musel každý respektovat a basta! Pamatujete ty doby, kdy se mladí muži odesílali k holiči, aby měli vlasy přijatelně nakrátko? A ještě mnohem dříve, to už snad nikdo nepamatuje, jak musely mít dívky upravené vlasy, případně šátek na hlavě, aby to bylo dobré? A do kostela jaké černé boty a jaké kalhoty, aby to bylo dostatečně pěkné na neděli atd. Zkrátka někdo, kdo měl moc, o vašem dobru, o kráse rozhodl a šmitec.

Dobrý pastýř je nejednoznačný popis Ježíše a my ho musíme brát, protože pochází od něj, avšak zároveň s ním nevystačíme. Musíme se zajímat dál. A přitom ponechat té Ježíšově sebecharakteristice jisté napětí a otevřenost niterné diskusi: O. K. Jsi dobrý pastýř. Ale co je vlastně pro mě dobré? To za mě nemůže zodpovědět můj soused, ani můj táta, ani můj farář, neku-li třeba prezident či nějaká politická strana.

Pokoušení rozdělit lid na pastýře a velké stádo ovcí tu pořád zůstává. Je to pokušení a snad žel i přání leckterého politického vůdce, a někdy někde snad ještě i církve – aby lidé byli poslušné stádo. Chundelatá jehňata, která se dají lehce zastrašit, která se dají nakrátko ostříhat; kterým se dá vysvětlit, co všechno si nemusí myslet o dobru a kráse, protože to za ně velký pastýř vyřeší. A ne jen nějaký dobrý pastýř, nýbrž ten pro vás nejlepší! Stačí si dobře zvolit, stačí poslouchat, držet se svého a všechno ostatní za vás perfektní pastýř vyřeší.

Je třeba pozorně číst Ježíšův obraz pastýře a ovcí. Ježíš svoji sebe-charakteristiku a charakteristiku stáda nevystaví jako diagram jediného ústředního bodu, jednoho vůdce, a pak zbývajících velkého chvostu – stáda, množiny, která obsahuje všechny ostatní. Ani náhodou. Krásný skvělý bezchybný panáček vpředu se zlatou holí a poslušné ovečky jedna vedle druhé, každá stejná a zařazená. Ne!

Já jsem dobrý pastýř, říká Ježíš, znám svoje ovce a ony znají mne, jako Otec zná mne a já znám Otce, a pokládám svůj život za ovce. Tedy jaký je vztah uvnitř Boha – vztah mezi Otcem a Synem – takový je vztah mezi pastýřem a každou ovcí. *Znám je.* To by se dalo ještě svěřit na božskou výjimečnost – on přece vidí do všeho, ne jako ty prý hloupé ovce. Tak tomu není! Protože druhá půlka pravdy je, že i ovce *znají* svého pastýře. Známe se vzájemně. Známe se – to v biblickém jazykovém prostoru znamená vždy: Milujeme se. Máme spolu důvěrný vztah. Rozumíme si a nějak si odpovídáme na to, co a proč je pro každého z nás dobré nebo pěkné.

To je prosím pastýřské umění Kristovo. Žádné manažerství, žádná taktika řízení, ovládnání vlastně ani není potřeba. Naopak by bylo na škodu Božímu přátelství a co nejosobnějšímu poznávání.

O kousek dál poví Ježíš svým učedníkům: *Nikdo nemá větší lásku než tu, že položí svůj život za své přátele.* – Což je věta, kterou, myslím, my křesťané tak rádi výlučně vztahujeme na Ježíše a jeho oběť na kříži. Protože jinak by nám to pěkně drhnulo v mysli a nedávalo spát, jestliže by se to mělo týkat i nás a našich přátelství. Jenže Ježíš to učedníkům jen tak neulehčuje, když říká: *Vy jste moji přátelé! Jsme přátelé, činíte-li, co vám přikazuji, tedy abyste se navzájem milovali.*

My máme být přáteli vůči sobě navzájem i vůči lidem kolem nás a konečně i vůči Kristu. Každý z nás má milovat a nepředávat tuto lidskou kompetenci někomu vpředu, ani pastýři, ani Ježíšovi, ani nikomu menšímu. Vy jste moji přátelé, vy milujete. Vy poznáváte a máte znát. Vy si máte hledět ještě dalších ovcí, které nejsou zrovna v našem dvorečku. A odpovídat si i s nimi na otázku, co je pro vás a co je pro ně dobré.

Což je otázka, která visí ve vzduchu už od stvoření světa. Na začátku Geneze Bůh 5x zhodnotí své dílo slovy, že *je dobré*, a pak po šestém dni ještě všechno shrne: je to *velmi dobré*. Stručně řečeno: v jednotlivostech na trojku, celkově na dvojku. Nevyhlásí, že je to excelentní či tak výborné, že už se to nedá zlepšovat (či naopak zhoršovat). Ne. Je to dobré, milí pozemšťané, v celku je to vlastně velmi dobré. Ale teď je na vás, kam budete pokračovat, jak s tím dobrým průměrem, který leží v základě božského tvoření, naložíte. Jakými budete pastýři stvoření a přátelé lidí. Jak je budete znát, tedy milovat a respektovat jejich dobro.

Jestli budete pouhým stádem, které vystačí s průměrem a nebude chtít už nic jiného rozvíjet – to pak kdejaký námezdní pastýř zajásá a udělá si z vás jednoduše svoji firmu. Nebo si budeme cenit přátelských vztahů a budeme je rozvíjet, třeba až na hranici odevzdání vlastní duše. Což nebude lehké, avšak bude to rozhodně víc než stádní průměr. Budeme minimálně velmi dobré stvoření.